

**TARPŽINYBINĖS VAIKO GEROVĖS TARYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
POSĖDŽIO PROTOKOLAS**

2019 m. kovo mėn. 19 d. Nr.

Vilnius

Posėdis įvyko 2019 m. kovo mėn. 19 d., Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje.

Posėdžio pirmininkas – Linas Kukuraitis, socialinės apsaugos ir darbo ministras.

Posėdžio sekretorė – Kristina Stepanova, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tikslinės pagalbos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus vyresnioji patarėja.

Dalyvavo

Tarpžinybinės vaiko gerovės tarybos nariai:

Rugilė Andziukevičiūtė-Buzė – Ministro pirmininko patarėja;

Vilma Augienė – socialinės apsaugos ir darbo viceministrė;

Monika Bilotienė – švietimo, mokslo ir sporto viceministrė;

Indrė Gajdosikienė – Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos narė;

Alina Jakavonienė – Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorė;

Kotryna Kraujelytė – Lietuvos moksleivių sąjungos regioninės jaunimo politikos koordinatorė;

Česlovas Mulma – vidaus reikalų viceministras;

Eugenijus Šuliokas – teisingumo ministro patarėjas.

Elena Urbonienė – asociacijos „NVO vaikams konfederacija“ direktorė;

Audronė Vareikytė – Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėja;

Odeta Vitkūnienė – laikinai vykdanči Sveikatos apsaugos ministerijos kanclerio funkcijas;

Kiti dalyviai:

Daiva Buivydaitė-Garbštienė – Lietuvos Respublikos (toliau – LR) Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir socialinės politikos grupės patarėja;

Laima Nausėdaitė – viešoji įstaiga „Paramos vaikams centras“ (pav. VšĮ „Paramos vaikams centro“ direktorę Aušrą Kurienę);

Eglė Samoškaitė – socialinės apsaugos ir darbo ministro patarėja;

Violeta Toleikienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyriausioji patarėja socialinės paramos klausimais, l.e. Socialinių paslaugų skyriaus vedėjo pareigas;

Eivilė Žemaitytė – LR Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos vyriausioji patarėja (pav. LR Vaiko teisių apsaugos kontrolierę Editą Žiobienę);

Gailė Veršėkienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tikslinės pagalbos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus patarėja;

Rasa Žemaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Stebėsenos sistemos projekto specialistė.

Posėdyje dalyvauja 12 Tarpžinybinės vaiko gerovės tarybos (toliau – Taryba) narių – kvorumo nėra.

Posėdžio eiga.

APTARTA. Tarybos posėdį pradėjo Tarybos pirmininkas, socialinės apsaugos ir darbo ministras Linas Kukuraitis, kuris apžvelgė įsipareigojimus, kuriuos buvo sutarta atlikti paskutinio Tarybos posėdžio metu (įvykusio š.m. vasario 19 d.).

Po paskutinio Tarybos posėdžio buvo atnaujintas įsakymas dėl Tarybos sudėties. Yra trys nauji nariai:

1. Monika Bilotienė – švietimo, mokslo ir sporto viceministrė (pakeitė švietimo ir mokslo viceministrą Gražvydą Kazakevičių);
2. Kotryna Kraujelytė – Lietuvos moksleivių sąjungos regioninės jaunimo politikos koordinatore (pakeitė Lietuvos moksleivių sąjungos Vilniaus mokinių savivaldų informavimo centro atstovavimo komiteto koordinatore Gabiją Šaltmerytę);
3. Eugenijus Šuliokas – teisingumo ministro patarėjas (pakeitė teisingumo viceministrę Irmą Gudžiūnaitę).

Taip pat, pirmininkas paminėjo, kad buvo organizuotas balsavimas elektroniniu būdu dėl Grėsmės vaikui lygio nustatymo anketos, tačiau iš 18 Tarybos narių savo balsus atsiuntė tik 6 ir 1 papildomas balsas atėjo prieš šios dienos posėdį, tad viso yra 7 balsai. Balsavimas neįvyko.

Kitas įsipareigojimas, už kurio įvykdymą buvo atsakinga Socialinės apsaugos ir darbo ministerija buvo sprendimas paprašyti visų institucijų, kurios dalyvauja rengiant Lietuvos V-VI periodinę ataskaitą dėl Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos įgyvendinimo, papildomos informacijos, kuri parodytų ne tik teigiamus pokyčius, bet ir iššūkius vaiko teisių įgyvendinimo ir apsaugos srityje. Šis įsipareigojimas įvykdytas – papildoma informacija iš institucijų surinkta ir ataskaita atitinkamai papildyta. Papildyta Lietuvos V-VI periodinė ataskaita dėl Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos įgyvendinimo bus dar kartą persiųsta Tarybos nariams susipažinimui.

Neįvykdytas įsipareigojimas buvo sprendimas parengti kreipimąsi į LR Seimą dėl LR Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – VTAPI) įsigaliojimo nukėlimo vėlesniam laikui. Tačiau Tarybos pirmininkas paminėjo, kad šiuo metu yra aktyviai dalyvaujama diskusijoje dėl VTAPI, ir bent jau išvadų rengėjų lygmenyje yra sutarimas, kad VTAPI įsigalios nuo 2020 m. sausio 1 d. Todėl kol kas nėra poreikio rengti tokį kreipimąsi.

2. APTARTA. Tarpžinybinės vaiko gerovės tarybos veiklos efektyvinimas.

Tarybos pirmininkas nurodė, kad reikia priimti galutinį sprendimą dėl Tarybos nuostatų – siūlymas buvo keisti nuostatus, šalia pagrindinių Tarybos narių numatant pakaitinius narius ir taip pat, sumažinti kvorumui reikalingą narių skaičių. LR Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus (toliau – Kontrolieriaus) įstaiga yra parengusi raštą, kuriame nurodoma neskubėti keisti kvorumui reikalingo narių skaičiaus ir pirmiausia, išnaudoti visus organizacinius aspektus. Tarybos pirmininkas kreipėsi į Tarybos narius su klausimu, koks būtų galimas sprendimas šiuo atveju. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tikslinės pagalbos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus vyresnioji patarėja Kristina Stepanova nurodė, kad vienas iš Kontrolieriaus įstaigos siūlymų buvo pavyzdžiui, organizuoti balsavimus elektroniniu būdu, tačiau jau buvo organizuotas elektroninis balsavimas dėl Grėsmės vaikui lygio nustatymo anketos, ir tai neužtikrino narių aktyvumo. Taip pat, kitas siūlymas buvo iš anksto derinti Tarybos posėdžio datą, tačiau ir iki šiol data buvo derinama mažiausiai vienas mėnuo iki kito posėdžio. Kadangi siūlymai, kurie pateikti, yra taikomi, bet nėra veiksmingi, paprašyta pačių Tarybos narių pasiūlymų, kaip galima dirbti efektyviau. Iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pusės išlieka įsipareigojimas medžiagą, susijusią su Tarybos posėdžiais, siųsti iš anksto, kad Tarybos nariai turėtų pakankamai laiko su ja susipažinti.

Laikinai vykdanči Sveikatos apsaugos ministerijos kanclerio funkcijas Odeta Vitkūnienė nurodė, kad pakaitiniai nariai yra gera mintis, nes taip yra lengviau sekti informaciją, susijusią su Tarybos veikla. Elektroninis balsavimas taip pat yra tinkama priemonė, nes gali būti, kad šį kartą toks balsavimas nepavyko tik dėl to, kad tai buvo nauja praktika. Švietimo, mokslo ir sporto viceministrė Monika Bilotienė pritarė išsakyti nuomonei, ypač dėl pakaitinių narių. Tarybos pirmininkas nurodė, kad manytina, kad dėl pakaitinių narių niekas neprieštarauja. Taip pat, išsakyta nuomonė, kad reikėtų pažiūrėti, kurie Tarybos nariai praleido daugiausia posėdžių ir jei jie aktyviai Tarybos veikloje nedalyvauja, galbūt reikėtų juos keisti. Ministro pirmininko patarėja Rugilė Andziukevičiūtė-Buzė nurodė, kad galbūt, kai yra svarbūs klausimai, ar matoma, kad kažkuris Tarybos narys pavyzdžiui, neprabalsavo, galima priminti apie įsipareigojimą paskambinus telefonu, nes elektroniniai laiškai kartais pasimeta tarp visų kitų laiškų. Socialinės apsaugos ir darbo viceministrė Vilma Augienė nurodė, kad būtų tikslinga įvesti ir pakaitinius narius, ir susisiekti su Tarybos nariais, kurie praleido kelis posėdžius, klausiant jų, ar jie galėtų deleguoti kitą atstovą vietoje savęs. Aptarta, kad 2/3 (t.y., 12 Tarybos narių) yra tinkamas skaičius kvorumui. LR Vaiko teisių kontrolieriaus įstaigos vyriausioji patarėja Eivilė Žemaitytė nurodė, kad Kontrolieriaus įstaigos siūlymas buvo tai, kad jei yra mažinamas kvorumas, nemažinti balsavimui reikalingų balsų skaičių. Tarybos pirmininkas pritarė, kad būtų galima įtvirtinti, kad tam, kad įvyktų balsavimas, reikia mažiausiai 10 Tarybos narių balsų.

3. APTARTA. Bazinio paslaugų šeimai paketo aptarimas.

Tarybos pirmininkas pristatė, kad paslaugos šeimai yra vienas iš svarbiausių aspektų tiek vaiko teisių, tiek šeimos stiprinimo kontekste, ir būtent paslaugų trūkumas, jų nepakankamumas neretai ir sukuria tas sąlygas, kai į atvejį turi įsitraukti vaiko teisių specialistai, ir daugiau nei to reikėtų tuo atveju, jei šeimai ir vaikui būtų teikiama pakankamai reikalingų paslaugų. Todėl paslaugos turėtų padengti visą Lietuvą, paslaugų spektras turėtų būti pakankamas. Taip pat, Tarybos pirmininkas priminė, kad yra LR Šeimos stiprinimo įstatymas, kuriame numatyta, kad LR Vyriausybė turi patvirtinti Bazinį paslaugų šeimai paketą (toliau – Paketas). Šis Paketas turėjo būti patvirtintas 2018 m. rugsėjo 1 d., tačiau užtruko jo turinio derinimas, kuris tęsiasi iki šiol. Tai, kas bus pristatyta šiandien, taip pat yra diskusinio pobūdžio. Bazinio paslaugų šeimai paketo tikslas – nustatyti, kokias pagrindines paslaugas turėtų gauti visos šeimos, visose savivaldybėse. Svarbu yra tai, kokios paslaugos patenka į Paketą; kaip jos yra apibrėžiamos, reglamentuojamos – todėl šalia Paketo yra dar jo aprašas, kuriame nustatomos rekomenduojamos normos, susijusios su paslaugomis. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tikslinės pagalbos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus patarėja Gailė Veršekienė pristatė, kad Bazinis paslaugų šeimai paketas yra paslaugų rinkinys, kuriame yra išvardijamos paslaugos ir pateikiamas paslaugos aprašymas, o Bazinio paslaugų šeimai paketo aprašas įvardija šių paslaugų charakteristikas. Kiekvienai paslaugai norima nustatyti bent minimalias normas, kurios būtų skaičiuojamos pavyzdžiui, per vietų skaičių, tenkantį tam tikram skaičiui gyventojų, arba per darbuotojų skaičių. Toliau, pristatyta kiekviena paslauga, įtraukta į Paketą ir tai, kokias minimalias normas siūloma nustatyti; Tarybos nariai uždavė klausimus ir diskutavo dėl kiekvienos paslaugos turinio. Pasiūlyti tam tikri pakeitimai prie kai kurių paslaugų ir jų normų. Pavyzdžiui, pasiūlyta įtraukti papildomą paslaugą – neformalųjį vaikų ugdymą. Aptarti ir kylantys iššūkiai organizuojant paslaugas, pavyzdžiui, užtikrinant pavėžėjimą iki paslaugos teikimo vietos toms šeimoms ir vaikams, kurie neturi finansinių galimybių patys nuvykti iki paslaugos. Asociacijos „NVO vaikams konfederacija“ direktorė Elena Urbonienė nurodė, kad Tarybos nariams reikėtų papildomo laiko susipažinti su Paketu, nes yra neaiškių aspektų, pavyzdžiui, neaišku, kas yra nurodytų paslaugų teikėjai, iš kur bus perkamos paslaugos, kur yra deleguotos savivaldybėms funkcijos ir kur ne, kas yra rekomendacinio pobūdžio ir t.t. Išsakytas nuogaštavimas, kad iš Paketo turinio nėra aišku, kad paslaugos gali būti perkamos ir iš nevyriausybinų organizacijų. Aptarta, kad prie paslaugų teikėjų galima nurodyti ir nevyriausybės

organizacijas. Užsiminta ir apie tai, kad turėtų keistis paslaugų finansavimas, nueinant nuo projekcinio finansavimo modelio. Diskusijos pabaigoje išsakytos šios nuomonės ir pastabos:

- Pakete galbūt trūksta integralios pagalbos, slaugos paslaugų senyvo amžiaus žmonėms – taip pat labai trūksta šių paslaugų normų;
- ne iki galo aišku dėl mediacijos – kaip reikėtų nustatyti, koks yra mediacijos paslaugų poreikis vienai šeimai, ar reikėtų mediacijos paslaugų ir skyrybų procese;
- reikia patikslinti paslaugų normatyvus (ministerijos savo kompetencijų ribose);
- galbūt reikėtų ir finansinio konsultavimo paslaugų šeimoms, tačiau yra numatyta tokia paslauga kaip konsultavimas ir informavimas, todėl klausimas, ar reikėtų smulkinti skirtingų konsultacijų pobūdį;
- dėl minimalių normų – reikėtų apsvarstyti, ar visur pasirinkta tinkama normos išraiška, pavyzdžiui, ar tikrai turėtų būti nurodoma minimali norma pagal darbuotojų skaičių. Galbūt geriau būti sieti normas su paslaugų gavėjais;
- prie paslaugų teikėjų, reikėtų įvardinti, kad tai yra ir atskiri specialistai, nebūtinai įstaiga, nes gali būti ir individualiai dirbantis specialistas, teikiantis paslaugas;
- reikėtų skaičiavimų, kiek reikia finansinių išteklių Bazinio paslaugų šeimai paketo įgyvendinimui;
- peržiūrėti, ar visur tinkamas yra laikas, per kurį užtikrinamas paslaugos gavimas. Pavyzdžiui, tais atvejais, kai jaunas žmogus susiduria su krize ar šeima susiduria su krize, tai paslaugos užtikrinimas per ne vėliau nei 20 dienų yra per ilgas terminas;
- galbūt reikėtų įtraukti ir šeimos poreikių nustatymą kaip paslaugą, tačiau tą reikėtų apgalvoti papildomai;
- neaišku, ar imtys/normos formuotos pagal tai, kokia situacija su paslaugomis yra šiuo metu ar pagal tai, kaip norėtume, kad būtų. Galbūt galima nurodyti abu aspektus. Tarybos pirmininkas pakomentavo, kad normos yra parengtos pagal vidurkį, susijusį su paslaugomis, išskyrus vaikų dienos centrus (Pakere nurodytas rodiklis yra padidintas).

Aptarta, kad Bazinių paslaugų šeimai paketas bus pakoreguotas pagal išsakytas pastabas ir persiųstas Tarybos nariams elektroniniu paštu – jei Tarybos nariai turės papildomų pastabų, jas taip pat pateiks elektroniniu paštu.

4. APTARTA. Kito Tarybos posėdžio data ir siūlomi klausimai aptarimui; kiti klausimai.

Priminta, kad reikės Tarybos narių pagalbos rengiant poįstatyminius teisės aktus, susijusius su LR Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu. Pasiūlyta Grėsmės vaikui lygio nustatymo anketos nekeisti, nes neįvyko ir balsavimas, ir daug svarbiau yra parengti naują instrumentą, kuris bus taikomas, kai įsigalios VTAPI pakeitimai.

Pasiūlyta kitą posėdį organizuoti š.m. gegužės mėn., pirmosiomis savaitėmis. Balsavimas dėl tinkamiausios kito Tarybos posėdžio datos bus organizuotas elektroniniu būdu. Siūlomi klausimai kitam posėdžiui: moterų specializuotų pagalbos centrų iškeltas klausimas, susijęs su smurtu artimoje aplinkoje ir tuo pačiu, su atvejo vadyba, su mediacija ir pan.; vaikams skiriamų pinigų modelis; rodikliai ir statistinių duomenų apie Lietuvos vaikus rinkimas.

Posėdžio pirmininkas

Linas Kukuraitis

Posėdžio sekretorė

Kristina Stepanova